

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству та
жорстокому поводженню з дітьми
в Ужгородській початковій школі № 6
Ужгородської міської ради Закарпатської області

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає систему запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), та жорстокому поводженню з дітьми в Ужгородській початковій школі № 6 Ужгородської міської ради Закарпатської області (далі - заклад освіти), процедури подання, реєстрації та розгляду повідомлень про виявлені прояви та/або ознаки насильства, порядок реагування на такі повідомлення, надання допомоги постраждалим особам, застосування заходів виховного впливу, а також заходи запобігання повторенню випадків насильства.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про соціальні послуги», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18.06.2026 № 961, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24.07.2026 за № 1078/46472), Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18.06.2026 № 961, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24.07.2026 за № 1078/46472), Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658, Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513, та Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси постраждалої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов’язків;

кривдник – учасник колективу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), стосовно іншого учасника цього колективу;

постраждала особа – учасник колективу, стосовно якого вчинено насильство;

свідок – особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі будь-які обставини, що стосуються випадку насильства;

учасники колективу – здобувачі освіти, працівники закладу освіти, інші особи, залучені до освітнього процесу. Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у законодавстві, зазначеному в пункті 1.2 цього Положення.

1.4. Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два і більше разів протягом 12 місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок насильства або з дня вчинення першого насильства (незалежно від наявності повідомлення та/або реєстрації повідомлення про перший випадок насильства). Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили.

1.5. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників колективу закладу освіти. Положення, що стосуються батьків, поширюються також на інших законних представників дитини.

II. Принципи та напрями діяльності

2.1. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), у закладі освіти є постійним системним процесом і ґрунтується на принципах:

найкращих інтересів дитини як найвищого пріоритету; недискримінації за будь-якими ознаками;

ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

партнерства та підтримки між педагогічним колективом закладу освіти і батьками;

особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;

розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;

гендерної рівності;

участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до законодавства та установчих документів закладу освіти.

2.2. Діяльність закладу освіти спрямовується на:

створення безпечного і здорового освітнього середовища;

визначення стану, причин і передумов поширення насильства, зокрема булінгу (цькування);

підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу;

формування в учасників колективу ненасильницьких моделей поведінки, культури діалогу та безконфліктної комунікації;

заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного запобігання насильству.

2.3. Система запобігання та протидії насильству в закладі освіти створюється керівником закладу освіти відповідно до Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658, та передбачає щорічне затвердження плану заходів із запобігання та протидії насильству, проведення профілактичних, просвітницьких та інформаційних заходів для здобувачів освіти, працівників і батьків, моніторинг психологічного мікроклімату в учнівських колективах та оцінювання ризиків виникнення насильства.

III. Механізм подання та реєстрації повідомлень

3.1. Будь-який працівник закладу освіти, здобувач освіти, інший учасник освітнього процесу, який помітив прояви, що можуть свідчити про випадок насильства, чи виявив ознаки насильства стосовно учасника колективу, зобов'язаний повідомити про це керівника закладу освіти. Здобувачі освіти, їх батьки та працівники закладу інформуються про цей обов'язок та про шляхи подання повідомлень.

3.2. Повідомлення про можливий випадок насильства може бути подане в усній або письмовій формі, у тому числі анонімно, такими способами: особисто керівникові закладу освіти або відповідальній особі; письмовою заявою; телефонним зв'язком за номером 0956941878; електронним листом на адресу rochatkovashkola6@ukr.net; іншим доступним способом.

3.3. У разі якщо у вчиненні насильства підозрюється керівник закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу освіти або до управління освіти Ужгородської міської ради.

3.4. Наказом керівника закладу освіти визначається особа, відповідальна за реєстрацію та облік повідомлень про можливі випадки насильства. Кожне повідомлення реєструється у журналі реєстрації повідомлень про можливі випадки насильства (у паперовій та/або електронній формі) у день його надходження, а якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час - у перший за ним робочий день.

3.5. Працівник закладу освіти, який безпосередньо виявив ознаки насильства, зобов'язаний відповідно до статті 10-1 Закону України «Про охорону дитинства»: вжити невідкладних заходів для припинення насильства; за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до органів Національної поліції України; повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків дитини, яка постраждала від насильства, і дитини, яка вчинила насильство.

IV. Розгляд повідомлень та реагування

4.1. Керівник закладу освіти зобов'язаний розглянути повідомлення протягом однієї доби з дня його реєстрації.

4.2. У разі виявлення ознак насильства керівник закладу освіти невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин з часу виявлення ознак насильства: вживає заходів для припинення насильства та унеможливлення його повторного вчинення; повідомляє батьків дитини (крім випадку, коли кривдниками дитини є батьки); письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей Ужгородської міської ради з одночасним інформуванням територіального органу Національної соціальної сервісної служби України та Державної служби у справах дітей; за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги.

4.3. Не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення керівник закладу освіти скликає засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

4.4. У разі виявлення ознак домашнього насильства керівник закладу освіти керується законодавством про запобігання та протидію домашньому насильству.

4.5. Якщо ознак насильства не виявлено, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства, після чого вживаються заходи щодо унеможливлення настання таких ризиків.

V. Комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

5.1. Склад комісії затверджується наказом керівника закладу освіти. Порядок формування і затвердження складу комісії, регламент її роботи, мета, завдання, принципи діяльності, права та обов'язки членів комісії визначаються Порядком реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513.

5.2. Завданням комісії є з'ясування обставин ситуації, оцінювання потреб дитини, організація необхідної допомоги та підтримки, визначення заходів виховного впливу та захисту дітей. Встановлення факту булінгу (цькування) не є метою чи завданням комісії, оскільки такий факт встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили.

5.3. Рішення комісії приймаються з обов'язковим дотриманням принципу найкращих інтересів дитини. Комісія забезпечує право дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості. Вислуховування дитини на засіданні комісії здійснюється безпосередньо у присутності батьків або їхніх представників та за участю практичного психолога або соціального педагога. Батьки можуть надати письмову згоду на проведення вислуховування дитини без їхньої участі. Дитина може надати в письмовій формі інформацію про факти насильства або іншу відому їй інформацію. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції фіксуються в матеріалах розгляду.

5.4. Матеріали розгляду повідомлень зберігаються в закладі освіти в установленому законодавством порядку. Учасники засідань комісії не розголошують стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю в роботі комісії, і не використовують їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб. Обробка персональних даних здійснюється з дотриманням Закону України «Про захист персональних даних».

VI. Заходи виховного впливу та психологічний супровід

6.1. Комплекс заходів виховного впливу визначається комісією відповідно до Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646,

zareestrovanim v Ministertvi yustitsii Ukraini 03 lyutogo 2020 roku za № 112/34395 (u redaktsii nakazu Ministertva osviti i nauki Ukraini vid 16 chervnya 2026 roku № 936), dlya vidnovlennya ta normalizatsii vidnosin mizh krivdnikami, posttrazhdalimi osobami i svidkami nasильstva, nedopущennya povtorennya vipadkiv nasильstva ta zagalnoyi prevenciyi.

6.2. Zahodi vikhovnoho vplyvu zabezpechuyut korektsiyu povedinky krivdnikov, nadannya psikhologichnoyi dopomohy ta pidtrimky posttrazhdaloyi osobiy i svidkam nasильstva ta viznachayutsya i realizuyutsya tak, shob ne zavdavati dodatkovoyi shkody psikhologichnomu stanu uchastnykiv kolektivu, ne dopuskati povtornoї travmatyzatsiyi ta zabezpechuvati pravo dityny na bezpechne osvithne seredovishche.

6.3. Rishennya komitsiyi shodo zahodiv vikhovnoho vplyvu mistyt metu, konkretni zavdannya, zmist, metody ta formy zahodiv, kryteriyi viznachennya spivvidnosheniya mizh zaplanovanimy ta otrymanimy rezul'tatamy, stroky ta vidpovidalnykh za realizatsiyu osib, a takozh obgruntuвання vidpovidnosti zaproponovanykh zahodiv naykraschim interesam kozhnoyi zaluchenoї dityny. Komisiya zdийsnyuє monitoryng efektyvnosti viznachenykh zahodiv ta za potreby koryguє ix.

6.4. Zastosuvannya zahodiv, spryamovanykh na primirennya storin, dopuskayetsya vyklyuchno za dobrovol'noyu zghodoю posttrazhdaloyi dityny ta ii zakonnykh predstavnykiv, za umovy vidсутності ryzyku povtornogo nasильstva або shkody ta z urakhuvannya vysnovku praktichnoho psikhologa (za nayavnosti).

6.5. Psikhologichnyy ta sotsialno-pedagogichnyy suprovid zdийsnyuyut praktichnyy psikholog ta sotsialnyy pedagog (za nayavnosti) zakladu osviti, zokrema: diagnostyku rivnya psikhologichnoyi bezpeky ta analiz ii dynamiky; rozrobku ta realizatsiyu zahodiv psikhologichnoyi pidtrimky posttrazhdaloyi osoby i krivdnika iz zaluchennya ta za zghodoю bat'kiv; konsulytatyvnu dopomohu vsim uchastnykam osvithnoho protsesu; rozrobku ta realizatsiyu profilyaktychnykh zahodiv.

6.6. Dity, yakі vchynyli buling (tsykvannya) або stosovno yakіh vchyneno buling (tsykvannya), mayut pravo na otrymannya posluzhy iz sotsialno-psikhologichnoyi reabilitsatsiyi vidpovidno do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.06.2020 № 585. Yksho rishennya sudu osobu napravlenu dlya prokhodzhennya prohramy dlya osib, yakі vchynyli buling (tsykvannya), kerivnyk zakladu osviti spriyaє prokhodzhennya neoy tsiei prohramy; za vidсутності sudovogo rishennya komisiya moze rekomenduvaty prokhodzhennya takoyi prohramy na dobrovol'nyy osnovi, a dityam do 16 rokiv - za zghodoю bat'kiv. Osobam, yakі posttrazhdaly vid nasильstva або staly yoho svidkami, komisiya moze

рекомендувати проходження відповідної типової програми, а керівник закладу освіти сприяє її проходженню.

VII. Прикінцеві положення

7.1. Це Положення затверджується наказом керівника закладу освіти, оприлюднюється на вебсайті закладу освіти та доводиться до відома всіх учасників колективу. Ознайомлення працівників закладу освіти з цим Положенням здійснюється під підпис.

7.2. Контроль за виконанням цього Положення здійснює керівник закладу освіти. Працівники закладу освіти несуть відповідальність за невиконання вимог цього Положення відповідно до законодавства, зокрема за неповідомлення про випадки насильства, зокрема булінгу (цькування), стосовно здобувачів освіти.

7.3. Зміни до цього Положення вносяться наказом керівника закладу освіти у разі зміни законодавства або за результатами аналізу ефективності системи запобігання та протидії насильству в закладі освіти.